



Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRV A

HRVATSKI JEZIK

viša razina

KNJIŽEVNOST I JEZIK

HRV A IK-1 D-S054

HRVA.54.HR.R.K1.40



45394



12

I. Književnost

Zadatci uz polazni tekst

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Večer nad gradom

Firenze, Piazzale Michelangelo

Što te sputava, srce moje, da ne progovoriš iz
dubínā

Kao orgulje skrivene u crnom lišću noći?

Noćas gledaš kako se odražava u Arnu¹ red
svjetiljaka

Firentinskih. Zar nisi o tome davno sanjaro

U djetinjstvu, dok su nad glavom

Drhtale zvijezde, u vinogradu?

Noćas, gle! kako osjećaš vjetar što dolijeta s
Arna,

Sa rijeke koju gledaš otvorenim očima,

A moglo bi je rukama grabiti kao vodu

S potoka u Rastušju. U Rastušju je mati,

Moja mati, i moje sestre, i kuća. Jeste li
spremile

Ljetinu, vas tri koje ste same

Ostale kod starinske kuće mojih djedova

Čuvajući oganj da ne zgasne med zidovima
Doma koji ostaviše muške ruke? Gledao sam
Danas u San Lorenzu² Zoru³ koju stvoriše
Ruke

U tamnim tišinama mutnoga stoljeća;
Bez prestanka mislim na ruke te
I ne mogu da vjerujem da su zaista
Mrtve. Mrtve ruke.

Oprostite mi, gospodine Michelangelo, što ja
Raskidane misli ređam nevješto u tihe
rečenice.

Vi možda već znate, da sam ja pjesnik iz
Hrvatske

Koji ne može da vjeruje da su vaše ruke
Mrtve. Mrtve ruke.

Mislim na moje polje koje su neznane
Ruke požnjele; spavaj, srce moje,

¹ Arno – rijeka u Italiji, teče kroz Firencu

² San Lorenzo – crkva u Firenci

³ Zora – Michelangelov kip



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I ne slušaj muziku u gostionicama,
I ne uzdiši, i ne plači nad rijekom
Sa svjetlima. Ruka će sigurno
Ugasiti svjetiljke. Spavaj.
Spavaj, srce moje. Vjetar, i zlato, i kosti.
I pepeo. Spavaj.

Dragutin Tadijanović

1. Zašto je lirski subjekt zabrinut?

- A. zato što nikoga ne poznaje u stranome gradu
- B. zato što ne zna je li njegova obitelj dobro
- C. zato što mu je otuđena zemlja
- D. zato što ga okružuje tišina

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

2. Na temelju kojega motiva lirski subjekt uspoređuje svoj rodni kraj s Firencom?

- A. vinograda
- B. vode
- C. polja
- D. vjetra

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

3. Na koga se odnose ruke u sljedećemu stihu?

Bez prestanka mislim na ruke te

- A. na umjetnikove ruke
- B. na neznaničeve ruke
- C. na sestrine ruke
- D. na majčine ruke

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Dante Alighieri, *Pakao*

Šimuna vrača nasljednici¹ bijedni,
što božje stvari, određene za to,
da s dobrima se vjere, blaga žedni

za srebro samo svodite i zlato,
nek trublja sad o vašoj jekne bijedi,
jer treći rov je mjesto vama dato!

Već se nad grobom popesmo, što slijedi,
na onaj dio grebena, što stoji
nad rovom gore upravo po srijedi.

Mudrosti višnja, mudro li sve skroji
na nebu, zemlji i u carstvu tmine,
i pravedni li sudovi su tvoji!

U sivom kamu vidjeh svud šupljine,
sa strana, po dnu, kud god oči kruže,
a sve okrugle i iste širine.

Ne bjehu, mislim, veće niti uže
nego u lijepom San Giovanniju² mome,
gdje popovima kod krštenja služe.

Ja jednu razbih, nije davno tome,
kad je udavit voda dijete htjela,
i sve se sumnje neka na tom slome!

Iz svake rupe vire izvan ždrijela
do lista noge po jednog grešnika,
dok je unutra drugi dio tijela.

Tabani gore svih tih nesretnika,
pa gležnjevima vrte, da bi speta
užeta pukla od vrbe i lika.

Kao što biva kod masnih predmeta,
da plamen samo površinom gmiže,
tako i ovdje od prsti do peta.

„Koga li ono, meštre, muka stiže,
pa se od društva jače trza svega,
i plam ga“, rekoh, „crveniji liže?“

„Hoćeš li“, reče, „da te s ovog brijega
ponesem dolje, gdje se slazi blaže,
ime i grijeh mu doznat ćeš od njega.“

„Ja volim“, rekoh, „što je tebi draže;
ti si gospodar; znaš, da te u svemu
slijedim, a znadeš i što se ne kaže.“

Na četvrtom smo već bili bedemu,
pa, skrenuv lijevo, silažasmo na dno
usko i šuplje od rupa po njemu.

S boka me dobri vođ tek skide, kadno
na tlo me blizu rupe onog stavi
što nogama je plako tako jadno.

¹ Šimuna vrača nasljednici – prodavači oprosta
grijeha, simonisti

² San Giovanni – crkva u Firenci



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

4. Što je tema polaznoga teksta? A. ispovijedanje grijeha B. ispaštanje grešnika C. putovanje grešnika D. opraštanje grijeha	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
5. Što pripovjedač želi saznati? A. kako udovoljiti svojem pratitelju B. ime grešnika koji trpi težu kaznu C. naziv mjesta na koje je stigao D. kako lakše sići niz padinu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
6. Koja je od sljedećih tvrdnja o pripovjedaču točna? A. Nehotično je skrivio utapanje djeteta. B. Ukrao je srebrninu i zlatninu iz crkve. C. Prodavao je oproste grijeha. D. Razbio je krstionicu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Eugen Kumičić, *Urota zrinsko-frankopanska*

Negdje potkraj studenoga pošao je ban Petar u lov daleko od Čakovca, na zapadnu stranu Međumurja. Dažd stao lijevati kao iz kabla, a on se navrati u Lapščinu, u dvorac baruna Locatellija s kojim se odavna poznao. Tu se slučajno sastao s grofom Erazmom Tattenbachom. Kasno po večeri kad ostadoše nasamo, zametnuše razgovor o javnim prilikama u državi Leopolda I., pak o Filipu IV., španjolskom kralju koji je umro one godine, ostaviv sina jedinca Karla II. Ovaj Karlo, boležljiv i kržljiv, jedno nedonošče, bio je posljednji Habsburgovac na španjolskom prijestolu. Najbliži rođaci bili su mu austrijski cesar Leopold I. i Ljudevit XIV., jer su njihove majke bile njegove tetke i jer je Ljudevitova žena bila njegova sestra. Druga Karlova sestra, Margareta, zaručila se s Leopoldom I. Karlu su bile četiri godine.

Grof Tattenbach tužio se na bečke ministre koji da se ne staraju više ni za nasljedne austrijske zemlje nego samo misle na nasljedstvo španjolskoga prijestolja, na veliku političku borbu između Pariza i Beča poradi toga prijestolja. Grof je govorio:

– Turci će prekršiti mir, poplaviti će Hrvatsku i provaliti u Štajersku, a u Beču misle samo kad će umrijeti Karlo II...

– I Ljudevit XIV. nada se da će Karlo brzo umrijeti. Grofe, jeste li čuli da je Ljudevit XIV. predobio za sebe Leopoldova ministra Auersperga?

– Jesam. Auersperg je neizmjereno tašt čovjek. Ljudevit XIV. pristao bi napokon i na diobu Španjolske, ali da bude bolji dio njegov. On je obrekao Auerspergu kardinalski klobuk ako napravi na korist Francuske tajni ugovor... – snizi grof glas.

– Auersperg je udovac, pa hoće da bude kardinal, da bude i u tome jednak Richelieuu i Mazzarinu!

– Kneže, meni se vidi da će ministar Lobkowitz pomrsiti račune Auerspergu. Oba varaju kralja, a kriju svoje zlo kao zmija noge.

– Nije lako desiti se na dobra konja, a kamoli na iskrena ministra.



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

7. Koliko likova sudjeluje u razgovoru? A. dva B. tri C. četiri D. pet	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
8. Čemu se nadaju austrijska i francuska vlast? A. da će ministar Lobkowitz prevariti kralja B. da će zadobiti vlast u Španjolskoj C. da će Auersperg postati kardinal D. da Turci neće prekršiti primirje	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
9. Koju je misao aforistično izrekao ban Petar? A. Političari su uvijek u međusobnome sukobu. B. Političari su uglavnom nepošteni. C. Političari se žele dodvoriti Crkvi. D. Političari su vrlo sujetni.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Ksaver Šandor Gjalski, *Perillustris ac generosus Cintek*

Jožica pak našao se kasnije u svoje vrijeme opet u sličnoj protimbi¹ sa sinom svojim Ermenegildom. Nije zahtijevao od njega da bude salonski čovjek, ali je opet utuvio u glavu da od njega učini čovjeka učena, nakrcana znanjem knjižnim. (...) Uopće je nejasno, kako je u Jožice proklijala ova želja da mu sin postane učen čovjek. Ali takovih nejasnoća pun je sav ljudski život. I tko da ide svačemu tražiti izvor i pravi povod? (...) Tek što se Gilček nešto priučio slovima, počeo je Jožica da ga sili na beskrajno učenje dugih pjesama – latinskih. Držao on, da je „memoriranje” prvi uvjet da se talenat razvije. I bijedno dijete moralo je da uči napamet čitava pjevanja Vergilova, a nije znalo nijedne latinske riječi. Svakako će biti jedan od glavnih uzroka potonjoj silnoj mržnji Gilčekovoj na svaku knjigu ova prva njegova muka u svijetu. Ova mržnja sakrivi da sa šesnaest godina nije dalje došao od „gramatike”. No ne osvrće se Jožica na to. On je nakanio da mu sin bude „učena glava” i držao ga u školi i zahtijevao od njega da uči latinski. A uto je nastao već ilirski pokret. Zacijelo bilo ih je malo koji bi tako žedno u se srkali zahtjev iliraca da se hrvatski jezik uvede u javnost, kao što je to činio naš Gilček. Ta otvarao mu se pred duhom sjajan i vedar vidik da će tako latinskog jezika netragom nestati i on se ipak jednom škole riješiti. (...) Stari Jožica, bojeći se i onako iliraca, da će mu kmete pobuniti i marvu² čak oteti, sad ih još više zamrzi. I nastase silne svađe među ocem i sinom sve radi ilirštine, a kad je Gilček svakako htio da pusti školu, starac mu poslao u varoš svoga „pandura” i taj je morao svaki dan pratiti mladog gospodina u školu.

¹ protimba – protivljenje

² marva – stoka



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

10. Zašto je otac Jožica bio protiv iliraca? A. Bojao se da će ilirci negativno utjecati na njegovo gospodarstvo. B. Strahovao je od toga da će ilirci nametnuti salonski način života. C. Inatio se Gilčeku jer se on želio prikloniti ilircima. D. Mislio je da će ilirci poslati žandare po njega.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
11. Koji je od sljedećih primjera pripovjedačev komentar? A. <i>Nije zahtijevao od njega da bude salonski čovjek,</i> B. <i>I tko da ide svačemu tražiti izvor i pravi povod?</i> C. <i>Držao on, da je „memoriranje” prvi uvjet da se talenat razvije.</i> D. <i>No ne osvrće se Jožica na to.</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
12. Zašto je „pandur” pratio Gilčeka? A. da ga ilirci ne pridobiju za sebe B. da ne pobjegne iz škole C. da ne spali knjige D. da ne naudi ocu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Vladan Desnica, *Proljeća Ivana Galeba*

Glas je međutim išao i širio se šapatom, šunjao se kroz mjesto kao pas bez gospodara, dopro do u posljednje kuće u predgrađu, među ribarske žene i krezube starce što krpaju mreže, uvukao se u uši i starim nagluhim bakama uz ognjišta. A žena se kretala posred zabrinutih lica ne pitajući se za razlog toj zabrinutosti, čak je i ne primjećujući, ne uočavajući ni nastojanje ljudi da joj se uklone, nastojanje koje je već popimalo mučne, do opasnosti nategnute vidove. (...) Oko nje se obrazovao mali pojas pustoši, gotovo vidljiv, kao izmeten zamahom metle uokrug. A ona se usred tog kruga vrtila prirodno, čista od svake slutnje, bezbrižno, ležerno. I njeno se držanje svakog doimalo odnekud čudački, neodgovorno. Činila im se luda: gle: sin joj tamo leži mrtav – a ona baza po mjestu, zaviruje u ribarnicu, razgovara o koječemu s dućandžinicom na pragu, zadirkuje Vinku da joj je momak u svijetu našao drugu curu; (...)! Pučke žene gledale su je crnim očima: svaka njena riječ, svaka njena kretnja činila im se sablažnjiva, gotovo bestidna. I ja sam je sâm gledao sa snebivanjem. Istina, ona ne zna što se dogodilo. Ali to što se dogodilo – to je *stvarnost*. (...) I činilo mi se da bi ta stvarnost, ta objektivna stvarnost, ipak na neki način morala biti pretežitija, jača od tog krhkog fakta što sirota majka za tu stvarnost ne zna. Međutim, ne! Taj krhki fakat bio je jači, kudikamo jači! I tad sam pomislio: vidi! nije tu važan sam fakat, ono što se gore u planini dogodilo, ono što *jest*: važno je naprosto to da li majka za taj fakat *zna* ili *ne zna*. Sve je u tome, samo u tome. Eto, naša sreća, katkad i sama naša egzistencija, počivaju na tako krhkoj, tako nesuštastvenoj¹ grančici.

¹ nesuštastven – nebitan



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

13. Na što se odnosi podcrtani izraz u sljedećemu primjeru? <u>Glas</u> je međutim išao i širio se šapatom, A. Vinku je prevario mladić. B. U mjesto je dolutao pas. C. Žena je izgubila razum. D. Ženi je umrlo dijete.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
14. Što je od sljedećega iskazano o odnosu sumještana prema majci? A. Ne primjećuju je. B. Izbjegavaju je. C. Ne vjeruju joj. D. Zadirkuju je.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
15. Koji je od sljedećih izraza značenjski suprotstavljen izrazu <i>krhki fakat</i>? A. <i>pojas pustoši</i> B. <i>objektivna stvarnost</i> C. <i>naša egzistencija</i> D. <i>nesušastvena grančica</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Ranko Marinković, *Karneval*

Dovoljno je možda napomenuti samo da je prijateljstvo doktora i magistra bilo vrlo nalik na ono legendarno i gotovo nevjerojatno prijateljstvo Oresta i Pilada i da su oni bili kadri, štono se kaže, i život dati jedan za drugoga dok je općina bila u rukama onoga trećega, koji je bio počeo s nekakvom gradnjom poljskih putova, s nekim kulucima¹ i prirezima, pa doveo i drugoga liječnika, „općinskoga“, a počeo se prijetiti čak i općinskom apotekom. Njega su tada dva prijatelja zajedničkim snagama oborila, no taj pad kao da je povukao za sobom (kako to često biva) i njihovo prijateljstvo. Dva se prijatelja odjedanput ljuto zavadila. Magister napustio doktorovu stranku, prešao protivnicima, s njima osvojio općinu, doktora satjerao u kozji rog ili opoziciju, što je svejedno, i vladao suvereno i slavno preko četiri, čak gotovo i punih pet godina. Osnovao „Društvo za poljepšavanje grada“ i izabrao mu za predsjednicu svoju ženu, a šjora Barbara je bila tako debela i ružna, da joj je i samoj bilo potrebno jedno „Društvo za poljepšavanje“. Uglove škole i crkve te još neka javna mjesta dao je polijevati karbolom² (koji je općina kupovala u njegovoj apoteci), propisao je obavezno cijepljenje protiv boginja, tifusa, dizenterije, tuberkuloze i ostalih infektivnih bolesti vakcinama iz svoje apoteke, sadio paome³ i oleandre⁴ po obalama i trgovima (paome je dobavljač iz rasadnika svoga tasta), naredio nažigaču općinskih fenjera strogo pridržavanje propisa o paljenju fenjera u noćima bez mjesečine, osnovao općinsku glazbu, diletantsku grupu, nogometni klub, uredio kupalište – jednom riječi, učinio mnogo dobra građanima našega maloga grada, a u tom dobru i sam uživao, kad... a što da se i govori – došli izbori i doktor ga izbacio iz sedla!

¹ kuluk – radna obveza

² karbol – dezinfekcijsko sredstvo

³ paoma – palma

⁴ oleandar – ukrasna biljka



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

16. Što je iskazano o odnosu između magistra i doktora? A. Neko su vrijeme bili stranački kolege. B. Upoznali su se na javnim radovima. C. Prijateljevali su od djetinjstva. D. Posvađali su se zbog žene.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
17. S kojom je namjerom magister propisao obvezno cijepljenje protiv zaraznih bolesti? A. kako bi onemogućio otvaranje općinske ljekarne B. kako bi spriječio epidemiju u školi C. kako bi ostvario osobnu zaradu D. kako bi doktor ostao bez posla	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
18. Koja je od sljedećih tvrdnja o Barbari točna? A. Njezin otac posjedovao je rasadnik. B. Pokrenula je osnivanje udruge. C. Njezin suprug bio je liječnik. D. Smršavjela je.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Euripid, *Elektra*

Seljak

Hej! Kakve to na vratim' vidim strance ja?
A po što došli mom kućerku seljačkom?
Il' traže, trebaju li mene? Ružno je
Za ženu stajat među ljudma mladijem.

Elektra

O meni, dragi, nemoj sumnje gajit ti!
Riječ – istinu ćeš saznat. Ko glasnici mi
Ti stranci stigli, – od Oresta nose glas.
Al', stranci, dajte riječi te oprostite!

Seljak

Što kažu? Zar je živ još, gleda l' svjetlo, dan?

Elektra

Po riječi bar, – a kažu, što im vjerujem.
(...)

Seljak

A s kakvim došli glasom od Oresta tvog?

Elektra

Njih posla on, da vide moju bijedu svu.

Seljak

Pa vide jedno, – drugo valjda reče im?

Elektra

Ta znadu, – ništa baš im ne zatajih ja.

Seljak

Pa zašto davno vrata ne otvori im?
Ded uđ'te pod krov! Mjesto riječi lijepijeh
Vi dare primit ćete, moj što krije dom.

(Pratnji)

Vi, sluge, nos'te prtljag k meni u kuću!

(Orestu i Piladu)

Ne kratite se, kada dragi dođoste
Od draga! Ako jesam i siromah ja,
Zacijelo neću ćud pokazat prostačku.

Oresto

Oj, boga t', je li to muž, braka što se tvog
Sveđ čuva, – neće da Oresta obruka?

Elektra

Jest, taj se mužem zove meni, jasnici.

Oresto

Ah!

Za plemenitost nema znaka jasna baš,
Jer prevrat se u ćudma ljudskim znade zbit,
U plemenita oca sina vidjeh već
Nitkova, a u rđe djecu čestitu;
U duši gavanovoj¹ vidjeh gladnu glad,
U tijelu uboškome zlatno srce, ćud.
Pa kako ćeš razabrat, pravo sudit to?
Po blagu? Loša suca sebi uzet ćeš.
(...)

Al' sinu Agamemnonovu za volju –

Mi rad njegov došli – bio tu il' ne bio.

Ded poziv prihvatimo! Sluge pod krov taj

Unići nam je! Bio mi siromah taj

Domaćin bolji, draži, no bogataš je!

¹ gavan – bogataš



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

19. Što od sljedećega seljak zamjera Elektri? A. to što otkriva svoje siromaštvo strancima B. to što je u društvu nepoznatih mladića C. to što vjeruje glasinama D. to što mu laže	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
20. Zašto je seljak pozvao strance u svoj dom? A. Bili su plemenita podrijetla. B. Donijeli su vijest o Orestu. C. Predali su darove Elektri. D. Iskazali su mu počast.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
21. Što Oresto naglašava retoričkim pitanjima? A. da je ugledno podrijetlo preduvjet plemenitosti B. da roditeljski odgoj određuje karakter djece C. da se ne smiju miješati bogati i siromašni D. da je teško procijeniti ljudsku čestitost	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Antun Šoljan, *Galilejevo uzašašće*

ŽENA: Signor Galilei, imate posjetioca.

GALILEI: Posjetioca? U ovo doba?

ŽENA: Da. Neće da kaže kako se zove. (*Povjerljivo.*) Ali veli da ima posebnu dozvolu Kurije¹. Jao, Bože, kako vam samo soba izgleda od ovih silnih papira! A i vi sami, majko moja, kao da se nitko o vama ne brine. Stalno samo ležite pa ležite... A tako ugledan neki gost. Dajte, pripremite se malo prije nego ga pustim.

GALILEI: Pripremati se treba samo za onog posljednjeg i najuglednijeg.

ŽENA: Da. Neće da kaže kako se zove. (...)

GALILEI: Dakle, i moj gost i moj prijatelj, a sve to s posebnom dozvolom Kurije.

ŽENA: Tako je rekao: s posebnom dozvolom. Ja ga ne poznajem: ne skida kukuljicu s glave. Vidim samo, redovnik je. Želite da ga sad uvedem?

GALILEI (*stenjući*): Slutim da bi on ušao, želio ja to ili ne želio. Što ćemo (*stenje*), treba ustati. Zatvorenik ne može birati ni goste ni prijatelje.

ŽENA: A što kukate stalno? Kakav ste mi vi, signor Galilei, zatvorenik? Kako vas nije sramota: toliki trunu po tamnicama, a vi u ovakvoj kući da ste zatvorenik! Pa meni je sâm gospodin poslanik naložio da vas okružim NAJVEĆOM pažnjom, da vas negujem i hranim kao da ste NAŠ.

GALILEI: Takvom se pažnjom okružuju i guske, kad ih tove za klanje.

ŽENA: Ali gospodin poslanik je vaš istinski prijatelj... on je tako dobar i pažljiv domaćin...

GALILEI: Prisilni gostoprimec prisilnoga gosta. E, draga moja, sada je i on sam gost u vlastitoj kući. Svi su ovih dana u Italiji gosti, u kratkim posjetama Zemlji. (*Promijenjenim glasom:*) Hajte, uvedite ga, kad se ionako ne može drugo.

ŽENA: Evo, evo, sad ću... (*Koraci žene, otvaranje vrata s jednakom škripom.*) Izvolite, časni oče. Gospodin Galilei će vas primiti. (*Povjerljivo:*) Oče, nemojte dugo ostajati. On je vrlo umoran. Zna, godine su to. I onda sve nepravedne optužbe...

¹ Kurija – Crkva



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

22. Koja je od sljedećih tvrdnja o Galileiju točna? A. Počašćen je boravkom u poslanikovu domu. B. Povukao se u osamu kako bi mogao raditi. C. Prima redovnika u posjet jer se sažalio. D. Nalazi se u kućnome pritvoru.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
23. Što je o smrti izrekao Galilei? A. da će ona doći i bez dopuštenja B. da mu je ona najugledniji gost C. da ga je ona zatvorila D. da mu je ona prijatelj	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
24. Koga je Galilei usporedio s guskama? A. poslanika B. redovnika C. sebe D. ženu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Veselko Tenžera, *Djetinjstvo kao zalog književnosti* (Ivan Kušan)

U našem vremenu kad je čovjek sebi samome pripremio grandiozni škripac djetinjstvo se ne pojavljuje samo kao stanje u kojemu imademo malo godina i puno mašte, nego kao i stanje duha u kojemu još nismo iskoristili neke svoje najjadnije mogućnosti; stanje raspuća sa slijepim ulicama starenja i smrti, mržnje i svagda istih sukoba. U začaranom biološkom krugu djeca žele odrasti, a odrasli žele vratiti šanse djetinjstva: poezija je medij koji još dopušta poneki idealan susret željenoga i mogućega. Proustova ili Rilkeova genijalna poetska inventura djetinjstva stvaralačke su pustolovine koje neurotizmu našega vremena odškrinjuju vrata beskraja. Drugi pisci pak nastoje da ne tretiraju djetinjstvo kao retrospektivu u kojoj traže „izgubljeno vrijeme” i izgubljenu puninu postojanja, nego kao perspektivu i materijal svojega stvaralaštva. Zovemo ih neadekvatno dječjim piscima, misleći pri tom više na armiju nedarovitih pisaca koji infantilnim izričajima kompenziraju odsutnost istinskoga nadahnuća, pišući o djetinjstvu, a ne iz djetinjstva.

Ivan Kušan (1933.) autor je niza knjiga proze u kojima je djetinjstvo perspektiva i materijal književnoga djela. Njegovi mali junaci, iako zarobljeni u urbanim steznicima, postaju nosiocima uzbudljivih pustolovina. Pisac, naime, odabire u njima one najvitalnije nagone (istraživanje, otkriće, borbu za afirmaciju, san o herojstvu, želja da stvarnost poprimi oblik sna itd.) i smješta ih u atraktivne pripovjedne strukture (na primjer kriminalistički roman). Nisu to, dakle, više pedagoške književne vodice kojima želimo neposlušnu djecu učiniti poslušnim i dobrim građanima, nego realizacija bogatstva dječjeg svijeta koji samostalno egzistira naspram svijeta odraslih, u mnogo čemu bogatiji i inventivniji od njega.

I upravo u srazu tih dvaju svjetova Kušan smiono zacrtava granice i prednosti svojega izbora. On je realističan kad opisuje trapave i sumnjičave očeve, pomalo romantičan kad opisuje majke i osamljene starce, ali nenadmašan kad vodi svoje male junake labirintima njihova istraživačkoga duha.



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

25. Što je o književnosti iskazano u sljedećemu primjeru? <i>poezija je medij koji još dopušta poneki idealan susret željenoga i mogućega</i> A. Omogućuje različita iskustva bez obzira na životnu dob. B. Samo djeca zaista mogu razumjeti pjesništvo. C. Način je prevladavanja čovjekove smrtnosti. D. Svatko može pisati poeziju.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
26. Koji se od sljedećih primjera odnosi na Proustovo i Rilkeovo djelo? A. <i>grandiozni škripac</i> B. <i>neurotizam našega vremena</i> C. <i>izgubljena punina postojanja</i> D. <i>infantilni izričaji</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
27. Što autor smatra najvećom vrijednošću Kušanovih djela? A. nastojanje da se utječe na odgajanje djece B. unošenje autobiografskih elemenata C. prikazivanje tipičnih likova odraslih D. razumijevanje dječje prirode	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054	 01

Adriano Del Fabro, *Proces cijepljenja*

Ono što se u prirodi često dogodi samo od sebe predstavlja jednu od komercijalno najvažnijih aktivnosti u voćarstvu i cvjećarstvu, koja ponekad daje doista nevjerojatne rezultate.

Cijepljenje je oblik nespolnog razmnožavanja biljaka, dakle razmnožavanje bez razmjene genskog materijala. Cijepljenjem se spajaju dijelovi dviju različitih biljaka, a dobiva nova biljka koja ima identične genske osobine kao biljka od koje će biti stvorena njezina krošnja. Biljni elementi koji se koriste pri cijepljenju nazivaju se bionti, a to su podloga (hipobiont), koja daje donji dio i korijenje, te plemka (epibiont), koja daje gornji dio. Biljka koja se razvije iz plemke zove se cijep.

ZAŠTO CIJEPITI?

Cijepljenju se pristupa ponajprije za razmnožavanje biljaka ili stabala, ali više od svega voćaka koje čuvaju genske specifičnosti varijeteta, koje bi se prilikom razmnožavanja sjemenom neizbježno promijenile. Cijepljenje osim toga omogućuje, a to je i najvažnije, poboljšanje proizvodnje i kvalitetom i kvantitetom ili mogućnost predviđanja proizvodnje. Cijepljenje je važno i za razmnožavanje sterilnih varijeteta ili mutacija, kao i za mogućnost razmnožavanja cijenjenih varijeteta u za to manje povoljnim klimatskim ili terenskim uvjetima korištenjem podloge koja se može prilagoditi tim uvjetima. Konačno, cijepljenje je dobro sredstvo za borbu protiv parazita jer je podloga vrlo često starija sorta od varijeteta koji se uzgajaju, genetski slabijih. Otpornost podloge na mnoge bolesti i parazite vidi se, primjerice, pri upotrebi podloga američkih vrsta vinove loze koje ne napada filoksera (trsova ušenka), bolest koja sustavno uništava europske sorte.

Osim svega ovoga, cijepljenje se izvodi i za postizanje veće razgranatosti krošnje i kad se pokušavaju popraviti oštećenja koja sprječavaju normalan protok biljnoga soka (cijepljenje na most), čime se drvo spašava od prijevremene smrti. Moguće je također cijepiti biljke da bi se promijenio star i neproduktivan varijetet: za to se primjenjuje tehnika ponovljenog cijepljenja.



Hrvatski jezik

Književnost i jezik

28. Što od sljedećega nije svrha cijepljenja biljaka? A. poboljšanje prinosa i svojstava biljaka B. sprečavanje protoka biljnoga soka C. očuvanje rijetkih vrsta biljaka D. razmnožavanje biljaka	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
29. Od kojega biljnog elementa cijep dobije genski materijal? A. od epibionta B. od hipobionta C. od krošnje D. od korijena podloge	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
30. Što se od sljedećega događa pri razmnožavanju biljaka sjemenom? A. Mijenjaju se specifična obilježja pojedine biljne vrste. B. Dobivaju se biljke razgranate krošnje. C. Biljke ne napadaju paraziti. D. Nastaju otporne biljke.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

31. Što je prikazano metaforom u sljedećemu primjeru?

*Ljetovanje u Tirolu: cijeli dan cvrčali su cvrčci, voda u potoku bila je bistra i ledena.
U nju su se umakali prsti, a kaleži dlanova prislanjali uz usnice.*

- A. glasanje cvrčaka
- B. prozirnost vode
- C. hlađenje ruke
- D. ispijanje vode

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

32. Koji je od sljedećih naslova utemeljen na antitezi?

- A. *Kraljević i prosjak*
- B. *Prokleta avlija*
- C. *Zločin i kazna*
- D. *Crni mačak*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

33. Koliko stihova ima kvintina? A. pet B. šest C. sedam D. osam	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
34. Koju od sljedećih književnih vrsta karakterizira sažetost? A. baladu B. elegiju C. epigram D. odu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
35. Što je cezura? A. stalna granica među riječima iza nekoga sloga u svim stihovima pjesme B. vrsta rime u kojoj se glasovno podudaraju prvi i drugi polustih C. suglasničko podudaranje riječi različitim stihovima pjesme D. prenošenje jedne ili više riječi iz jednoga u drugi stih	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
36. Kojemu su antičkome junaku upućene sljedeće riječi? <i>Kad tu ti se ispuni dugi niz godina, na svjetlo natrag doći ćeš; tad orao krvòžedni, pas Zeusov krilati, ko gost bez poziva dolazit će svakodnevno s tvog tijela krpe mesa trgat lakomo i jetrom će se pocrnjelom častiti.</i> A. Ahileju B. Edipu C. Hektoru D. Prometeju	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

37. Prema čemu je naslovljen ep <i>Eneida</i>? A. prema imenu grada u kojemu se odvija radnja B. prema imenu bitke koja se prikazuje C. prema imenu glavnoga junaka D. prema imenu božanstva	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
38. Koje je od sljedećih obilježja karakteristično za srednjovjekovnu književnost? A. biološka motiviranost postupaka likova B. društveno-analitička funkcija C. načelo istinitosti D. anonimnost	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
39. Koje od sljedećih književnih djela započinje invokacijom? A. <i>Judita</i> B. <i>Planine</i> C. <i>Robinja</i> D. <i>Skup</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
40. Na koga se odnosi podcrtana riječ u sljedećemu primjeru iz Petrarčina LXI. soneta? <i>i blaženi nek' svi su mi papiri njoj u slavu, i moja miso što je njoj a ne drugoj kao dug namirih.</i> A. na Beatrice B. na Dulcineu C. na Flaviju D. na Lauru	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

41. Na kojega se književnika odnosi sljedeća rečenica?

Pišući svoj ep, imao je dvostruke uzore: pisao ga je, kako sam govori u uvodu, *po običaju naših začinjavac*, tj. starih hrvatskih duhovnih stihotvoraca, *i po zakonu onih starih poet*, tj. starih klasičnih pjesnika.

- A. na Hanibala Lucića
- B. na Ivana Gundulića
- C. na Marina Držića
- D. na Marka Marulića

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

42. Na koga se odnose podcrtane riječi u sljedećemu primjeru?

*I tako ja izgubih plemenita oca;
U očajničko stanje pade moja sestra –
A njena vrijednost, da unatrag hvale idu,
Po savršenstvu stajala bi na vrhuncu
Cijelog svijeta. – Al moja osveta će doći.*

- A. na Hamleta
- B. na Horacija
- C. na Laerta
- D. na Polonija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

43. Koje je od sljedećih književnih djela podijeljeno na činove?

- A. *Dubravka*
- B. *Planine*
- C. *Suze sina razmetnoga*
- D. *Ribanje i ribarsko prigovaranje*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

44. U kojemu se srednjovjekovnom epu pojavljuje isti naslovni junak kao i u klasicističkoj tragediji Pierrea Corneillea? A. u epu <i>Pjesan o Rolandu</i> B. u epu <i>Pjesan o Cidu</i> C. u epu <i>Kalevala</i> D. u epu <i>Beowulf</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
45. Kojemu tipu romana pripada Voltaireov <i>Candide</i>? A. monološko-asocijativnomu B. epistolarnomu C. filozofskomu D. viteškomu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
46. Koji od sljedećih književnika pripada engleskoj romantičarskoj književnosti? A. Edgar Allan Poe B. Friedrich Schiller C. George Gordon Byron D. Victor Hugo	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
47. Na koje se razdoblje hrvatske književnosti odnosi sljedeća tvrdnja? U tom se književnopovijesnom razdoblju uvodi štokavski jezični standard, a književnost nastupa prvenstveno u funkciji konstituiranja moderne hrvatske nacije. A. na prosvjetiteljstvo B. na romantizam C. na realizam D. na modernu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

48. Koja je od sljedećih pjesničkih zbirka ispjevana u krakovjacima? A. <i>Đulabije</i> B. <i>Kolajna</i> C. <i>Plandovanja</i> D. <i>Preobraženja</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
49. O čemu se od sljedećega pripovijeda u epilogu romana <i>Zločin i kazna</i>? A. o istrazi nakon Raskolnikovljeva zločina B. o Raskolnikovljevu izdržavanju kazne C. o Raskolnikovljevu planiranju zločina D. o Raskolnikovljevu zločinu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
50. Koji je od sljedećih književnika stvarao pod utjecajem impresionizma? A. Antun Branko Šimić B. August Šenoa C. Petar Preradović D. Vladimir Vidrić	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
51. Na koji se književnoumjetnički pravac odnosi sljedeći primjer? <i>Što manje moguće kontrole, što više moguće slučajnosti. Ne samo automatsko pisanje i crtanje, i most prema stvarima koje međusobno nisu ni u kakvu odnosu: „Slučajan susret šivaćeg stroja i kišobrana na stolu za seciranje”, glasila je jedna izreka njihova uzora Lautréamonta.</i> A. na egzistencijalizam B. na nadrealizam C. na naturalizam D. na simbolizam	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

52. Koji je od sljedećih primjera napisao Miroslav Krleža?

- A. *Da nam je sada tko rekao gdje smo i kamo idemo, ne bismo mu vjerovali ni da smo u Istri, ni da smo u ovom stoljeću, a kamoli da postoji Gradina i da ćemo do nje doći; bila bi to samo riječ, prazna ljuska.*
- B. *U grupi od novih pet stotina ranjenika koje je grof Axelrode morao da primi povrh svog kompleta, ležao je i Vidović, student, a pluća su mu bila prostrijeljena, pa je krvario.*
- C. *Nađoše pet lešina i papigu koja nad kobnim zatorom pakosno kriještaše: – Fanny, Fanny, moja draga Fanny! Fanny, moje gondže, Fanny, slatka mačkice!*
- D. *Naslov Rat u Ždrenju učini mu se preslab; zato velikim slovima, baš voljko, na prvom arku napiše Revolucija u Ždrenju, komedija u četiri čina od Đure Andrijaševića.*

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

53. Na kojega se od sljedećih književnika odnosi sljedeća tvrdnja?

Njegove antikomade obilježava alogičnost dijaloga i radnje, koja se očituje u razaranju govora i mišljenja.

- A. na Antona Pavloviča Čehova
- B. na Bertolta Brechta
- C. na Eugènea Ionesca
- D. na Henrika Ibsena

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

54. Tko u romanu *Kiklop* izgovara sljedeće rečenice?

Samo, kod mene nema elektrike, da znate. Visoki napon prolazi pored kuće, čak dale-ko-vod, odmah ispod prozora, a u mene cmulji petrolejka.

- A. Krele
- B. Maestro
- C. Melkior
- D. Ugo

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

55. Tko je autor sljedeće pjesme?

*Noćas se moje čelo žari,
noćas se moje vjeđe pote;
i moje misli san ozari,
umrijet ću noćas od ljepote.*

*Duša je strasna u dubini,
ona je zublja u dnu noći;
plačimo, plačimo u tišini,
umrimo, umrimo u samoći.*

- A. Antun Branko Šimić
- B. Dragutin Tadijanović
- C. Silvije Strahimir Kranjčević
- D. Tin Ujević

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

II. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

56. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ pravopisno točna?

- A. Suoćena s istinom odmah je odlučila boriti se.
- B. Zbog svojih je postupaka izopćen iz društva.
- C. Naša su očekivanja oprečna realnosti.
- D. Bila je zatećena svojom spoznajom.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

57. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ pravopisno točna?

- A. Svoje znanje možemo primijenjivati u raznim situacijama.
- B. Uz mnogo dobre volje odolijevali smo svim iskušenjima.
- C. Da biste stigli tamo, morate presijedati u Zagrebu.
- D. Veliki je prostor osvijetljavala samo jedna lampa.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

58. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova?

- A. Apollo 11 bila je svemirska misija koja je 20. srpnja 1969. dovela prve ljude na zemljin satelit Mjesec.
- B. Taj se let smatra velikim postignućem u povijesti istraživanja svemira i pobjeda je SAD-a u hladnoratovskoj utrci sa Sovjetskim savezom.
- C. Armstrong i Aldrin sletjeli su na prostor nazvan More tišine i postali prvi ljudi na površini Mjeseca.
- D. Tri astronauta vratila su se na Zemlju s 21,55 kg mjesečeva kamenja, sletjevši 24. srpnja u Tihi Ocean.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

59. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju zareza?

- A. Početak krimića zapravo govori o kraju, jer obećava razrješenje početne zagonetke.
- B. Prvu kriminalističku priču napisao je Edgar Allan Poe, zato je nazvan *ocem krimića*.
- C. Nakon počinjenoga zločina u kriminalističkome romanu, na scenu stupa istražitelj.
- D. Prva dama krimića, Agatha Christie napisala je više od šezdeset romana i priča.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

60. U kojoj je rečenici u podcrtanoj riječi provedena palatalizacija?

- A. On nepotrebno skače na svaku njezinu riječ.
- B. Čuje se kako umorno vuče noge po ulici.
- C. Odjednom netko poviče iz svega glasa.
- D. Vidio je kako mu se primiče neznanac.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

61. Koliko je naglasnih cjelina u sljedećoj rečenici? Ne znam kako ću se dugo zadržati na toj večeri. A. četiri B. pet C. šest D. sedam	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
62. Koja od sljedećih riječi nema nulti morfem? A. anđeo B. biolog C. pero D. zrakoplov	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
63. Koja je od podcrtanih imenica u sljedećoj rečenici u jednini? Zasukanih <u>rukava</u>, u prljavim muškim <u>hlačama</u>, Ana se pojavila u povrtnjaku, ostavljajući djecu da se igraju u <u>hladovini breza</u>. A. rukava B. hlačama C. hladovini D. breza	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
64. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljen točan oblik instrumentala jednine? A. Bavili smo se krpeljom koji smo ugledali na nozi. B. Oko vrata joj je visio tanki lančić s križićom. C. U restoran je stigla sa svojim mužom. D. Bradu je redovito uređivao češljom.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

65. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljen točan oblik komparativa pridjeva? A. Svjetlost je snijeg učinila još bjelijim. B. Zamolila je majku za vrućiju juhu. C. Kolač je bio slatkiji od sladoleda. D. Bio je višlji od svih u razredu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
66. Koja je od sljedećih riječi u sljedećoj rečenici u genitivu? Duhovite nas priče mogu osloboditi straha od onoga što nam život donosi. A. nas B. onoga C. što D. nam	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
67. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtani glagol u aoristu? A. Zastavši na raskršću, putnik usredotočeno <u>biraše</u> put. B. Prišavši mu, prolaznik <u>šapnu</u> neočekivane riječi. C. Uvidjevši pogrešku, <u>započne</u> je brzo ispravljati. D. Glasno tutnjeći, kola se <u>kotrljahu</u> ulicom.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
68. U kojoj je od sljedećih rečenica pravopisno točno upotrijebljen prijedlog? A. Obilazio je posjed sa šumarom. B. Nosila je jaknu sa džepovima. C. Razgovarao je sa časnikom. D. Oprostili su se sa ljetom.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S054  01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

69. Koja je sintagma u sljedećoj rečenici rezultat pridruživanja?

Pitala se tko je stavio omotnice u poštanski sandučić i postavio joj brojna pitanja o životu o kojima neprestano razmišlja.

- A. je stavio omotnice
- B. u poštanski sandučić
- C. pitanja o životu
- D. neprestano razmišlja

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

70. U kojoj od sljedećih rečenica glagol ima službu subjekta?

- A. Nismo još započeli redovito trenirati.
- B. Veselo pjevanje zaorilo se trgov.
- C. Oduševila ih je vožnja balonom.
- D. Glasno govoriti nije pristojno.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

71. U kojoj je od sljedećih rečenica imenica *tišina* u službi neizravnoga objekta?

- A. Zbog okrepljujuće tišine bilo je lako razmišljati.
- B. Svojom je mirnoćom pridonio tišini u sobi.
- C. Posebno vrijednom smatrali su tišinu.
- D. Na livadi je vladala neobična tišina.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

72. Koliko je surečenica u sljedećoj složenoj rečenici?

Vjerovalo se kako zlatnica ili dim zapaljene zlatnice tjera zmije i druge zle životinje, a korijen zlatnice stavljao se bolesnima u krevet da brže ozdrave.

- A. tri
- B. četiri
- C. pet
- D. šest

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

73. Koja je od sljedećih rečenica zavisnosložena posljedična rečenica?

- A. Ljudi su oduvijek putovali kako bi ostvarili neke svoje ciljeve: odmor, zaradu, napredak, zabavu.
- B. Prvi je oblik modernoga turizma bio aristokratski turizam jer su bogatiji slojevi prvi prihvatili romantičnu ideju prirode.
- C. Između 50-ih i 80-ih godina 20. stoljeća nastaje takva eksplozija masovnoga turizma da se turizam sam pretvara u industriju.
- D. Premda je tehnološki napredak utjecao na rast turizma, već su se devedesetih godina prošloga stoljeća pojavili znakovi zamora.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

74. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna?

- A. Dogovorili su se da će taj problem komunicirati s javnosti.
- B. Pozivamo svih da nam se pridruže na otvorenju izložbe.
- C. Životinje više smetaju visoke nego niske temperature.
- D. Svi će se sudionici na edukaciji koristiti računalom.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

75. Koja je od sljedećih riječi bliskoznačna podcrtanoj riječi u sljedećoj rečenici?

U sutrašnjim je novinama najavljen nov, vrlo indikativan dokaz iz još jedne tajne istrage.

- A. izravan
- B. predvidiv
- C. važan
- D. znakovit

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

76. Koja je riječ u antonimnome odnosu s podcrtanom riječju u sljedećoj rečenici?

Stiglo nam je pismo anonimnoga pošiljatelja.

- A. izmišljen
- B. neimenovan
- C. omiljen
- D. poznat

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

77. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ ktetik?

- A. Jedan od najpoznatijih Japanaca svakako je pisac Haruki Murakami.
- B. U Tokiju živi gotovo polovina japanskoga stanovništva.
- C. Sljedeće godine poslovno putuje u Japan.
- D. Na plažu najčešće nosim japanke.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

78. Koja je riječ u sljedećoj rečenici nastala prefiksno-sufiksnom tvorbom?

Prošloga listopada uz njezino je uzglavlje stajala susjedina knjiga koju je svake večeri čitala pokrivena tamnoplavim pokrivačem.

- A. listopada
- B. uzglavlje
- C. susjedina
- D. pokrivačem

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

79. Koji je frazem bliskoznačan podcrtanom izrazu u sljedećoj rečenici?

Jako su se dobro pripremili, pa je rješavanje toga problema za njih bilo prava sitnica.

- A. medvjeda usluga
- B. pasja vrućina
- C. ptičje mlijeko
- D. mačji kašalj

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

80. Koji je prvi hrvatski tiskani rječnik?

- A. *Blago jezika slovinskoga* Jakova Mikalje
- B. *Dikcionar ili reči slovenske* Jurja Habdelića
- C. *Gazofilacij ili latinsko-ilirska riznica riječi* Ivana Belostenca
- D. *Rječnik pet najuglednijih europskih jezika: latinskoga, talijanskoga, njemačkoga, dalmatinskoga i mađarskoga* Fausta Vrančića

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S054



01

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Miroslav Krleža, *Povratak Filipa Latinovicza*

Sve je to bilo grozničavo one noći i suludo, doslovno katastrofalno, a ta se napetost doživljavanja više nije vraćala. Sivjelo je sve polagano i venulo kao list poslije zapare! Ništa nije naslikao Filip od one poplave zamisli: isprecrtao je nekoliko kartona za nacrt bakroreza, i sve je ostalo nezapočeto u mapi na ormaru. I ništa ne radi, ništa ne čita, nego leži i polagano osjeća tihu grižnju u sebi: od nepomičnosti, od jalove dosade.

„Tako će ga sada pozvati na večeru, pak će se gnjaviti sa starim Liepachom, onda će se odvući do kavane i ondje čitati novine, čekati Bobu, i sve ne će zapravo imati nikakve prave svrhe! Vući će se prašnom cestom do vinograda, umoran, sa snom na trepavicama, a s teškim i bezdanim bdjenjem pred sobom.”

Kod krčmara Šimuneka još su rasvijetljeni prozori. (...) Lepet krilima u kokošinjcu, izdaleka glas sove u šumi, vjetar u krošnjama i onda duga, neugodna tišina. Iz Kostanjevca, dolje odmah pod mlinom, jedan podmukli pucanj, a onda opet sve tiho. Spavaju stari slamnati krovovi, štagljevi i patke po kokošinjcima. Vlažan miris kukuruznih hljebova iz toplih krušnica miješa se s vonjem goveda i gnoja, šušti kukuruzovina na vjetru, tu i tamo kapljica teške kiše, dolazi polagano jesen, a on tu dangubi s nekakvom čudnom gnjilom ženom.

„Što je večeras bila tako nervozna? Odbila se od njega na hladnoneshvatljiv razmak, od prvog dana kako se pojavio ovdje onaj problematični čovjek. Tko je taj Kyriales? Odakle je doputovao? Žvače svoju englesku lulu, sjedi u oblaku slatkog dima i tako čudno gleda kao da znade nešto više od običnih smrtnika ljudi. On je stari, dugogodišnji Bobin prijatelj, a gdje se upoznala ta bolesna žena s tim Gruzinom? Grk sa Kavkaza, doktor medicine, pustolov, što je taj čovjek s dugim, od dima žutim, tankim, hladnim prstima? Zašto je doputovao, što radi tu i kamo putuje? Kamo se sve to uopće giba?”

Smjernice

- Predstavite poetiku djela *Povratak Filipa Latinovicza*.
- Protumačite odnos Filipa Latinovicza i Kyrialesa na temelju djela u cjelini.
- Interpretirajte polazni tekst na sadržajnoj i stilskoj razini i objasnite njegovu ulogu u cjelini djela.
- Usporedite Filipa Latinovicza sa sličnim književnim likovima.
- Obrazložite svoje tvrdnje.